

A ferences iskoladrámák legnagyobb műfaji csoportja – az erdélyi, csíksomlyói gyakorlatnak köszönhetően – a passiójátékoké. ... Az élet teljességét állítják elének ezek a passiójátékok, amelyekben a vallásos ember áhítata keveredik a színes népi fantáziával és a korabeli erdélyi élet mindennapjaival. ... Ritka az a passiójáték, amelybe nem szövődik bele valamilyen mellékszál: legyen az ószövetségi élőkép, ördögjelenet, a szülői szeretetről szóló példázat stb.

Korabeli hatásuk is igen nagy volt: a fontos szerep mellett, amit a katolicizmus megőrzésében, és a katolikus hit erősítésében játszottak a protestáns többségű Erdélyben, kölcsönösen hatottak a székelység dramatikus népszokásaira is. Ugyanakkor megőrizték számunkra, s élővé tettek egy – szövegek nélkül rekonstruálhatatlan – szép hagyományt. Éppen egyszerűségük és költőiségük miatt nyújtanak átélhető színházi élményt a mai közönségnek is...

(Részletek Pintér Márta Zsuzsanna: **Ferences iskolai színjátszás a XVIII. században** című könyvéből)

A passiójáték tulajdonképpeni tárgya, mint ezt a műfaj elnevezése is mutatja, a Megváltó szenvedése és kereszthalála. A cselekmény azonban nincs ilyen szűk keretek közé szorítva, hanem felölelheti a megváltás egész történetét, a világ teremtésétől fogva egészen az utolsó ítéletig. A középkori passiójáték nem volt oktató célzatú iskoladráma, a középkori ember egész lényét kifejezte, mind testi, mind lelki mivoltában, azt a középkori embert, aki vallásosabb, mint a modern, de vallásosságában egyúttal testibbnek, földhözköttettebbnek is bizonyul.

(Dömötör Tekla: A passiójáték – 1936)

„... Szerzeteseknek oskolai kórmányok alatt készítettett, 's a tanuló ifjúságtól esztendőnként mutattatni szokott szép elmés játékok, mellyek bár ma is gyakorlásban vólnának a' tanuló Ifjúságnál: mivel az ilyen többszöri előre botsátott gyakorlások után, az érdeemes Nézők' sokasága előtt mutattatott játékok, a játszó Ifjakat bátorságra, rendes hangon való ki mondásra, módos test állásra, 's egyéb a' díszes élethez tartozó tulajdonságokra tanították, formálták.”

(P. Török Damascén, 1818)

„Rövid szóval legyen minden békességben,
Testi-lelki csendes figyelmetességben,
Miglen csekély munkánk szép gyönyörűségben
Véghez megyen buzgó örvendetességben.
Mert nem tréfaságnak okáért küldettünk,
Avagy, hogy világi muzsikát hirdessünk,
Hanem megtérésre, hogy példát mutassunk,
Boldog mennyországban együtt vigadhassunk.”

(Csíkszegi betlehemes)

CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ A BUBIK SZÍNKÖR, az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium diákszínháza műsorismertetője
Összeállította: Pásztor András Esztergom, 2017

BUBIK SZÍNKÖR
FERENCESGIMNÁZIUMESZTERGOM

Ferencesek Esztergomban – 300

CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ

A csíksomlyói ferences barátok által
1721 és 1774 között lejegyzett
misztériumok alapján

Esztergom
2017

Szent Ferenc utolsó intelmeként két nagy feladatot bízott követőire: a prédikálást és az Úr dicsőítését, „Voleva che i frati andassero attorzo per il mondo, predicando e cantando laude al Signore.” Ahhoz, hogy az egyszerű nép körében ezt a két feladatot teljesíteni tudják, egyrészt az emberek anyanyelvét, másrészt a művészet megjelenítő erejét kellett használniuk. Átélhetővé, kézzelfoghatóvá kellett tenniük a Szentírás szavait minden ember számára. ... A rend működését a kezdetektől fogva végigkísérték a dramatikus műfajok; a nép körében végzett munkájuk folytán szoros kapcsolatba kerültek a színjátékszerű népszokásokkal, s ezeket a hagyományokat és kölcsönhatásokat megőrizve alakították ki a színjátszást iskoláikban is.

Amióta a XVI. század második felében a jezsuiták és a protestánsok megrendezték az első iskolai előadásokat (...), a színjátszás fontos eleme lett a valláserkölcsi nevelésnek. Különösen a ferenceseknél: számukra nem elsősorban a tanulók beszédképességének, bátorságának a fejlesztése, közszereplésre alkalmassá tétele volt a cél (...), hanem a diákok és a közönség együttes valláserkölcsi nevelése.

A rend általános törekvése az volt, hogy a ferences iskolák is feleljenek meg a korabeli követelményeknek, az általános gyakorlatnak, és az iskolai előadásokkal is emeljék az oktatás színvonalát. Az erdélyi színjátszásnak a nevelési iskolai célok mellett kulturális feladatokat is ellátó, missziós jellege volt (...) Ezek a sajátosságok jelentik a ferences gyakorlat legfőbb erényeit: nélkülük a rend iskolai színjátszása nem lett volna más, mint a jezsuita színház halvány visszfénye, szerény utánzata. Így azonban, a színházat emberközeli hozó, költői szépségű erdélyi drámaszövegeknek köszönhetően, a rend egyedülálló helyet foglal el a XVIII. századi iskolai színjátszás területén.

CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ

A csíksomlyói ferences barátok által
1721 és 1774 között lejegyzett misztériumok alapján

Szereplők:

Baranyai Péter (Sátány, Péter)***Bodolai Zoltán** (Sátány, Belpoklos, Tanú, Vén, Katona)*

Borza Márk (Kronikás, Csillaghordozó, János)***Csapó Botond** (Drumó, Farizeus)*

Dobre Dénes (Plútó, Farizeus, Katona)*

Gyarmati Valentin (Deus Pater, Sidó király, Ábrahám, József)*

Kaposi Botond (Sidó, Tanú, Katona)***Lévai Levente** (Sidó gyermek, Pásztor)*

Lukács Bence (Mihály, Nabuzárdány, Pásztor, Annás)***Miszler Edina** (Éva, Mária)*

Molnár Balázs (Jézus)***Nógrádi Gergely** (Gábrriel, Nabugodonozor, Pásztor, Kajafás)*

Palkó Bendegúz (Sátány, Vén, Katona)***Tornay Levente** (Lucifer, Főeunuch, Centurio)*

Tóth Sebestyén (Ádám, Mojzes, Öreg páásztor, Pilátus)*

Ungi Cecília (Egy leány, Ancilla, Mária Magdolna)*

Valkó Miklós (Sidó, Sidó gyermek, Belpoklos, Tanú)*

Viola Krisztián (Sidó gyermek, Sidó, Belpoklos, Katona, Inas, Kengyelfutó)*

Winkler Gellért (Sátány, Júdás)

A lányok az Árpád-házi Szent Erzsébet Középszkola diákjai

Munkatársak: **Kovács Vince, Vincze Péter**

Zenei munkatárs: **Pálmai Árpád**

Társrendező: **Vereckei András**

Rendezőtanár: **Pásztó András**

ISKOLAI BEMUTATÓ: 2017. április 10-én

Köszönjük az iskola vezetőségének, tanárainak, dolgozóinak a segítséget és a támogatást.